

Mališ – mivelhogy a magyar törvény előírásai efféle különbségtételt nem tesznek lehetővé.” Luther tájékoztatta Mališt az aktuális német állásponttól a Birodalom területén élő magyar zsidókkal kapcsolatban, Klengenfussnak a pozsonyi német követséghez küldött leiratának megfelelően, és azt javasolta, hogy a szlovákok is e szerint járjanak el, már csak azért is, hogy „ennek a kérdésnek a megoldása Európa-szerte egyforma legyen”⁸⁷.

Mindaddig, amíg a Kállay-kormány volt uralmon, vagyis 1944 márciusáig, a magyar állampolgárságú zsidók Szlovákiában a magyar kormány védelme alatt álltak. A deportálásokat egyébként csak 1942 késő őszeig folytatták. 1944-re a helyzet Szlovákiában már viszonylag stabilizálódott, és a zsidóknak ekkor sokkal jobb volt a soruk, mint Magyarországon, ahol az SS és magyar csatlósai kíméletlen szigorral terelték gettókba, illetve deportálták őket. A menekülők áradata 1944 tavaszán megfordult, és sok zsidó Szlovákiában lelt ideiglenes menedékre. Az augusztusi beszercebányai felkelés után azonban októberben ismét hozzáfogtak a még Szlovákiában maradt zsidók deportálásához, s akkor az oda menekült zsidóknak is ugyanaz lett a sorsuk, mint Magyarországon maradt hitsorsosaiknak.

A Kállay-kormány határozottan védelmezte a *bona fide* magyar nemzetiségű zsidókat a nácik uralma alá került Európában, és következetesen szegült szembe a németek erősödő nyomásával, mely Magyarországon is a végleges megoldás programjának végrehajtását szorgalmazta. Sajnos Kállay törekvéseit sok beosztottja nem támogatta. Egész sor magas rangú diplomata és katonatiszt konspirált a szélsőjobboldali politikusokkal együtt az RSHA megbízottaival, hogy a tömeges deportálás terve mielőbb megvalósuljon.

Jegyzetek

1. A németek megszállta Lengyelország keleti részét közigazgatásilag főkormányzósággá szervezték, élére Hans Frank főkormányzót állították. A szervezés kapcsán kisebb vita kerekedett a németek és a magyarok között amiatt, hogy hol húzódjék a határ. A kérdést 1942-ben elhúzódó tárgyalások során végül is rendezték. A részleteket, valamint a két küldöttség összetételét lásd N4, T-120. mikrofilm 2561. tekerés, E310873-927. felvétel.

2. 1940-ben Adolf Eichmann ellenezte, hogy magyar zsidók átutazóvizumot kapjanak, mert attól tartott, hogy ez rontja a zsidók kivándorlásának esélyeit Németországban. *RLB*, 1. dok.

3. Lásd például Ernst Wörmann 1940. október 19-i memorandumát. *RLB*, 2. dok.

4. A Harmadik Birodalomban élő vagy ott tartózkodó magyar zsidók törvényes jogait és érdekeit egy feltehetőleg magyar származású német ügyvéd, dr. Ernst (Ernö)